

Case Study 4

Bunkers in Zeeland beklad met Jodensterren met het woord covid

In het kort

Op 25 mei 2021 publiceerde de Nederlandse nieuwswebsite [Nu.nl](https://www.nu.nl) een artikel over bunkers in Zeeland met Jodensterren. Deze sterren waren beklad met het woord covid. Hieronder is het gehele artikel te lezen.

Screenshot 1: het artikel op nu.nl over de Jodensterren op de bunkers

‘Op vier bunkers langs de Duinweg in het Zeeuwse Koudekerke zijn gele davidsterren met daarin het woord covid aangebracht. De sterren doen sterk denken aan de Jodensterren die Joden moesten dragen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De politie weet niet wie de bunkers beklad heeft.

De politie spreekt van een "misselijkmakende" en "dieptrieste" actie. "Dat je het niet eens bent met keuzes die de politiek maakt, dat kan en daar is op zich niets mis mee. Maar om op deze manier je standpunt duidelijk te maken, is misselijkmakend."

De bunkers in Koudekerke maakten deel uit van de *Atlantikwall*, een verdedigingslinie die tijdens de oorlog door nazi-Duitsland was aangelegd om een geallieerde invasie te voorkomen. Waterschap Scheldestromen beheert de bunkers en is op de hoogte gesteld. De politie heeft een onderzoek geopend en is op zoek naar getuigen.

Actiegroepen als Viruswaarheid hebben het coronabeleid het afgelopen jaar al eens vergeleken met de Jodenvervolgung tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zo vergeleek Viruswaarheid-voorman Willem Engel mondkapjes met Jodensterren.'

Belangrijke punten

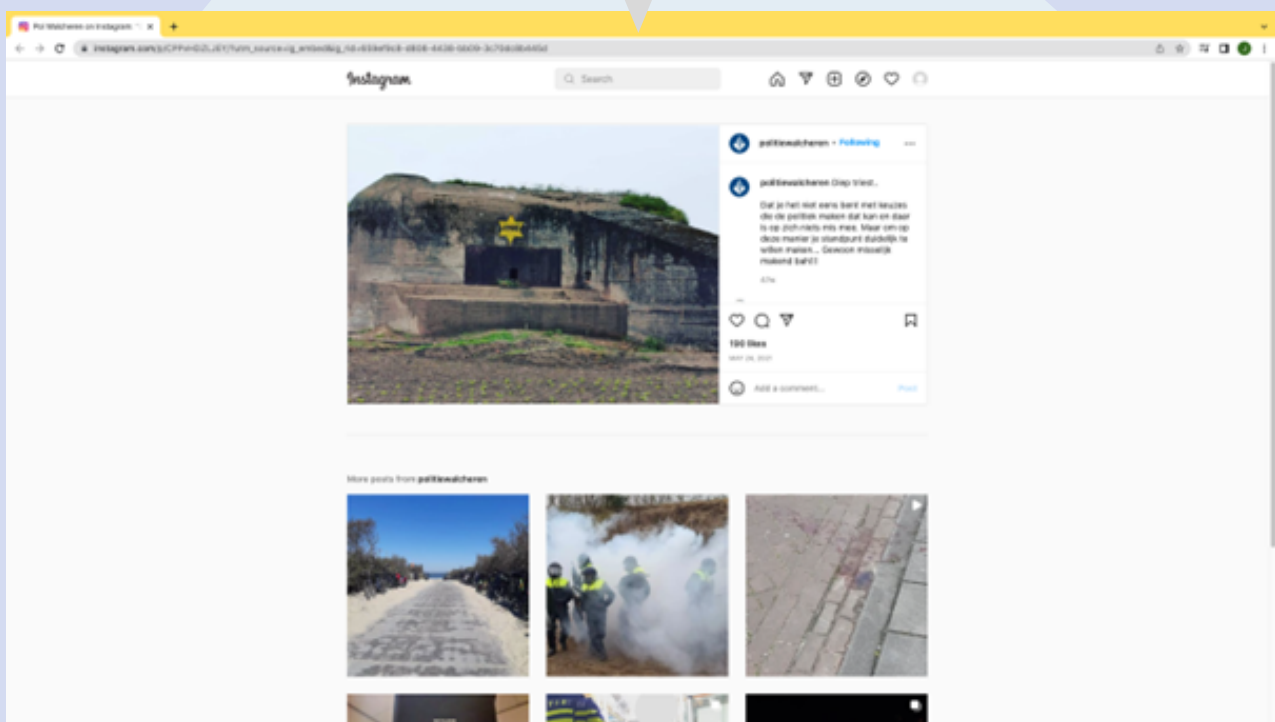
Het associëren van de Covid-pandemie met Joden doet denken aan het klassieke antisemitisme. Een bekende **antisemitische opvatting** is dat Joden door de eeuwen heen de oorzaak zijn van pandemieën, zoals de pest in de Middeleeuwen. Joden werden vaak beschuldigd van het besmetten van andere mensen met ziektes. Het verband dat wordt gelegd tussen de Covid-pandemie en Joden is een variatie op dit eeuwenoude antisemitische denken. Overbodig te zeggen, maar in het verleden is er nooit enig empirisch bewijs voor de beweringen geweest. De relatie zal ook nooit bewezen worden. De bekladding van de Jodensterren met het woord Covid is een oud antisemitisch discours in een nieuwe jas.

Elders op deze website staat een gids waarin beschreven is hoe wij de diverse Internetposts beoordelen in termen van *onwaar nieuws*. Dit nieuwsbericht dat verslag doet van de aanwezigheid van Jodensterren op een bunker met daarop het woord Covid kan worden gerangschikt onder categorie 4 'Misleidende inhoud': er wordt gesuggereerd dat joden verantwoordelijk zijn voor de Covid-19 pandemie. De zaak is des te treuriger omdat de ster geschilderd is op een bunker stammend uit de tijd van de Nazibezetting van Nederland (1940-1945). Er wordt een verband gesuggereerd wordt tussen de Jodenster en de Duitse bunker. Misleidende inhoud is vaak sensationeel bedoeld en er is geen bewijs voor de beweringen, eenvoudigweg omdat ze 100% nep zijn. De bedoeling van zulke berichten is om onmiddellijk de aandacht van lezers en kijkers te krijgen.

Commentaren

De politie van het eiland Walcheren liet dit commentaar op Instagram achter:

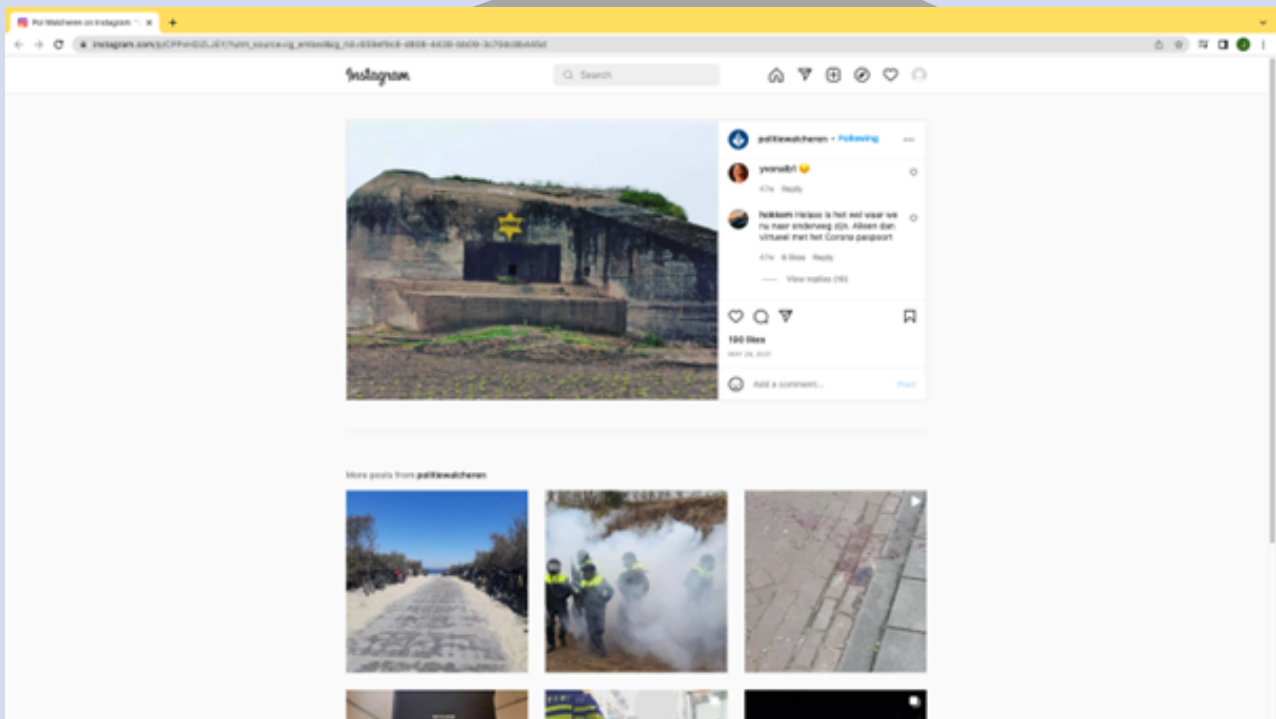
'Dat je het niet eens bent met keuzes die de politiek maken dat kan en daar is op zich niets mis mee. Maar om op deze manier je standpunt duidelijk te willen maken... Gewoon misselijk makend bah!!!'

Screenshot 2: reactie van de politie van Walcheren op de Jodensterren op Instagram

Toch was er ook gebruiker Hokkem van Instagram die een minder kritische mening had:

'Helaas is het wel waar we nu naar onderweg zijn. Alleen dan virtueel met het Corona paspoort.'

Screenshot 3: reactie van gebruiker Hokkem op de Jodensterren op Instagram

De post genereerde uiteindelijk 190 *likes* (situatie op 19 april 2022); het overgrote deel van de reacties keurde de actie af.

Samenvatting

In deze post zien we hoe er een antisemitisch relatie wordt gelegd met de Covid-19 pandemie en dat middels een Jodenster met het woord Covid erop die bovendien getekend is op een bunker die herinnert aan de Nazibezetting van Nederland. Het is een tekenend staaltje van misleidende inhoud (categorie 4). Immers, er is geen enkel bewijs voor genoemd verband en de tekening brengt in alle opzichten pijnlijke herinneringen uit het verleden, het antisemitisme en nazisme naar boven en het bewijst dat het antisemitisme, zelfs in verband met Covid-19, nog springlevend is.